

Dr. Hille Alfréd életútja, munkássága

Dr. Hille Alfréd 115 éve, 1891. augusztus 14-én született Szegeden. Nehézségekkel teli fiatalkora ellenére kitűnő eredménnyel tette le szakvizsgáját a Pázmány Péter Tudományegyetem földrajz szakán. Tanulmányai befejeztével az Egyetemi Földrendéstanai Observatórium tanársegédje lett. Itt készítette el doktori értekezését is, amely révén Hille neve ismertté vált a földtudományok művelői körében.

Szeizmológusi pályáját megtörve, 1914. augusztusában behívták katonának a Császári és Királyi 2. Tiroli Császárvadász Ezredbe. Gyors kiképzés után novemberben kadéttá (tiszjelöltté) léptették elő. Az első ütközetben – december elején, Limanova közelében orosz hadifogságba esett. Több mint 7 évig tartó hadifogságának jelentős részét Szibériában töltötte. A hosszú és nehéz hadifogolyélet megedzette, nemcsak testileg, hanem lelkiileg is. A gazdag élettapasztalat és az orosz nyelvismeret megszerzésén túl is hasznosan telt szibériai tartózkodása: az időjárás számtalan emlékekkel gazdagította. Kiváló megfigyelőképességének elméleti megalapozásában a kezébe került német nyelvű meteorológiai könyvek segítettek.

Hille hazaérkezésekor – 1922 áprilisában – már érezte hatását a trianoni békeszerződés. Az elhelyezkedés az egyetemeken vagy a tudományos életben szinte lehetetlen volt. Így érthető, hogy Hille megragadta a felkínált lehetőséget, és a polgári légiforgalomnál helyezkedett el. Hivatali helyisége – minisztériumi alkalmazottként – az Országos Meteorológiai és Földmágnességi Intézetben volt. Így közvetlen kapcsolatban állt a polgári meteorológiai szolgálattal, s az intézet különböző osztályain elsajátíthatta mindazt a meteorológiai tudást, amire munkája során szüksége volt: a prognosztikai ismereteket, a magaslégtér méréseket, az éghajlattant, az állomásszervezést, az agrometeorológiát és az adatok nyilvántartását. Minisztériumi tevékenysége azonban nem tartott sokáig. Munkájának oroszánrészre Mátyásföldre, a repülések központjába helyeződött át, ahol megkezdődött a repülések meteorológiai biztosításának gyakorlati része.

Az első világháború éveiben kialakított meteorológiai szolgálatok tapasztalatainak felhasználásával Dr. Hille Alfréd megalapoz-

ta, majd európai színvonalra emelte a korszerű magyar repülésmeteorológiai kutatást és szolgálatot. Őt tekinthetjük a magaslégtérkutatás hazai úttörőjének is. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar légiforgalom megindításában és a Magyar Meteorológiai Társaság megalakításában (1925). Hosszú időn keresztül volt a Honvédelmi Minisztériumhoz tartozó Repülő Időjelző Központ vezetője. Nevéhez fűződik az első veszélyjelző szolgálat megszervezése, a balatoni (1934), majd a dunai viharjelzés létrehozása (1935) is.

A hadifogságból ismételen hazatérő Hillének köszönhető, hogy a II. világháború után megindulhatott a korszerű repülésmeteorológiai szolgálat Magyarországon. Döntő szerepet játszott a budaörsi, majd a ferihegyi repülőtér és a polgári repülési útvonalak kijelölésében is. A világháborút követően a katonai meteorológia szervezői, vezetői őt tekintették példaképüknek, szellemi atyjuknak.

Hille korán felismerte, hogy a meteorológiai támogatás egyik legfontosabb alapelve: a befogadó megértse, amit a meteorológusok mondanak és írnak neki. Fontos szempontnak tartotta, hogy a kiadott szöveg és előrejelzés könnyen áttekinthető, világos, félreérthetetlen, szabatos megfogalmazású legyen. Ezért már 1926-ban könyvet írt és adott ki „A repülés eleme” címmel, melyben közérthetően mutatta be a meteorológiai jelenségeket. A könyv érdekessége, hogy új magyar meteorológiai fogalmakat is tartalmazott (például légkör, görgővihar). Szakirodalmi tevékenységének kiemelkedően szép eredménye három kiadást megért tankönyve, mely nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy Hille a legismertebb nevű magyar meteorológusok egyike lett, és a repülési meteorológiában abszolút szaktekintélynek számított.

Jelentős volt ismeretterjesztő tevékenysége is. Újságírói minőségben a Pesti Hírlap időjárási rovatát szerkesztette 1925-től 1938-ig. Számos tudományos cikket is írt ebben az időben. Hille feltétlen érdeme, hogy bár írásai nagy tömegeket érdekeltek, mindig igyekezett megfelelni a tudomány és a népszerűsítés egyaránt magas szintű követelményeinek.

Dr. Hille Alfréd hamar felismerte, hogy a gyorsan fejlődő polgári és katonai repülés által megkövetelt szakemberek hiánya miatt a

meteorológiai oktatásban is előre kell lépni. Nagy hangsúlyt helyezett a repülőtér körzetét jól ismerő, feladatát értő észlelő állomány képzésére.



Dr. Hille Alfréd
(1891-1981)

Évtizedeken keresztül tett erőfeszítései jártak végül sikerrel, amikor 1950-ben megkezdődött a felsőfokú meteorológusképzés. Oktatói tevékenységet folytatott a Kertészeti Főiskolán, a szegedi tudományegyetemen, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen és a kassai Katonai Repülő Akadémián is.

Tudományos működésének elismeréséül 1953-ban megkapta a földrajztudományok kandidátusa fokozatot. Nem sokkal később, 1958-ban nyugállományba vonult. A nyugdíj azonban nem jelentett számára pihenést. A Magyar Meteorológiai Társaságban végzett rendkívül aktív munkát.

A hazai repülésmeteorológia gyakorlati létrehozója, Dr. Hille Alfréd meteorológus ezredes 25 éve, 1981. július 15-én rövid betegség után hunyt el.

Korunk technológiai csodái között járva és dolgozva nehéz Hille Alfrédot, a meteorológust elképzelni, amint egyedül gyűjti össze, maga rajzolja térképre egy-egy légijárat meteorológiai eligazításához szükséges jelentéseket. Erdemei azonban a korszerű meteorológiai eljárások idején sem halványultak el, hiszen a meteorológiai tevékenységben használt fizikai alapok nem változtak meg, csak a műszerek és a munkát segítő eszközök, berendezések váltak korszerűbbé, gyorsabbá, pontosabbá.

A társtudományok felé nyitott munkavégzés, a való világ körülményeinek és kívánalmainak érzékelése és tiszteletben tartása, a meglévő értékek megtartásának igénye, az ember mélyszégyen tisztelete sokak számára maradt Hille életútjának legfőbb tanítása. A magyar repülésmeteorológia e kimagasló szakmai egyéniségének példája – úgy érzem – követendő mindannyiunk számára.

Radics Kornélia
MH Meteorológiai Szolgálat